

การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
The Development on Internal Supervision System
of Prathatkhamkaenpittayalai School, Numpong District,
Khon Kaen Province

พรเพ็ญ สมบัติมาก¹
ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ให้เป็นไปตามกระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา มี 2 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้ศึกษาและกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม และแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบแบบสามเส้า และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบว่า ในวงรอบที่ 1 ผู้ร่วมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาระบบนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนการวางแผน และกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีปัญหาในขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศภายใน เนื่องจากผู้นิเทศ ยังขาดทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศภายในตามระบบใหม่ที่ออกแบบไว้ การปฏิบัติการนิเทศยังไม่ต่อเนื่อง และยังไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนิเทศ จึงนำไปพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับติดตาม ทำให้ผู้นิเทศมีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอนจนเกิดผลสำเร็จ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีความเข้าใจในระบบที่ตรงกันและสามารถนำระบบมาใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบนิเทศภายใน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

The objective of this research was to develop on Internal Supervision System for Prathatkhampittayalai School, Numpong District, Khon Kaen Province, by using the action research of Kemmis and Mc taggart. The operational process consisted of 4 steps ; planning, action, observation and reflection. The development strategies were 2 activities ; operational workshop, and inspective checking supervision. The participants were 5 persons and 9 key informants. The instruments used were observation forms, interview, meeting reports, and evaluation forms. The triangulation was used for data validity and analyzed by descriptive analysis.

The results :

The development on Internal supervision System of Prathatkhampittayalai School, Numpong District , Khon Kaen Province: In The first spiral, it was found that the participants had less knowledge and could not understand the supervision system. They were enthusiastic to improve themselves in 5 steps, they could do the steps continuously and related with each step efficiency. They studied on the current ; the problems and the needs ; the planning and the alternative for internal supervision, the instrument setting and the ways for development. But there were the problems on the internal supervision operation because of the lack of supervision skills on the new supervision design system. They couldn't bring all the steps for more successful implementation. The operation was not continuously and not related with the plan so it had to develop on the QUOTE spiral by using the operational workshop strategy and inspective checking supervision. The supervisors and were made aware on the duties and roles. They could act on the steps successfully. They had the more expert skills on the internal supervision. They could understand the system directly and could bring the system for efficiency altogether.

Keywords : The Development on Internal Supervision System.

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนสร้างชาติ โดยการศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคนในชาติ ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ระบบนิเทศการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ต่อการพัฒนาการศึกษา

โดยสภาพการดำเนินงานระบบนิเทศภายในโดยทั่วไป พบว่าระบบนิเทศภายใน ยังไม่มีกระบวนการนิเทศที่แน่นอน การนิเทศภายในเป็นการดำเนินงานของฝ่ายบริหารเพียงฝ่ายเดียว ครูไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบนิเทศ ครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศจากฝ่ายบริหารเท่านั้น ในขณะที่ฝ่ายบริหารซึ่งเป็น ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ไม่มีเวลาในการนิเทศภายใน และไม่มี ความชำนาญเท่าที่ควร คณะกรรมการการนิเทศภายใน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนและการกำหนดทางเลือกการสร้างสื่อ และเครื่องมือปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ทำให้เกิดความไม่มั่นใจใน

กระบวนการนิเทศของฝ่ายบริหาร โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัยเป็นโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหารและบุคลากรครู จำนวน 18 คน จัดโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริการ และฝ่ายปกครอง จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เมื่อวันที่ 10,11 และ 14 มกราคม พ.ศ.2556 พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องพัฒนาระบบ งานนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรให้ได้คุณภาพ มีมาตรฐานตามความต้องการและบรรลุตามความต้องการของหลักสูตรโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย จึงควรใช้การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม พ.ศ.2555) และส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร สอดคล้องกับการประชุมปรึกษาหารือของบุคลากรในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโรงเรียน (เอกสารรายงาน การประชุมวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา ของโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย วันที่ 1-2 เมษายน 2557 ณ เชื้อนจุฬารักษ์ จังหวัดชัยภูมิ) พบว่าด้าน การบริหารวิชาการ โรงเรียนยังขาดการบริหารที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านกระบวนการนิเทศภายใน ยังไม่มีคู่มือ/แผนการปฏิบัติการนิเทศ ขาดการดำเนินการตามขั้นตอนในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและชัดเจน การปฏิบัติการ

นิเทศภายในโรงเรียน ยังขาดความต่อเนื่องการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ละขั้นตอนยังไม่มีการที่ครอบคลุมและเหมาะสม อีกทั้งยังขาดการบันทึกผลการนิเทศจากการดำเนินงานนิเทศภายในที่ไม่มีประสิทธิภาพ ยังไม่เป็นระบบจึงส่งผลกระทบต่อเนื่องเป็นเหตุให้ครูไม่สามารถนำระบบ การนิเทศ ไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม พ.ศ.2555 โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย, 2557)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้างานนิเทศภายใน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน จึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย โดยนำหลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (ประวิต เอราวรรณ์, 2545) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผล มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการปฏิบัติงานและเป็นวิธีการ ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานในการพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย

ขอบเขตของการศึกษา

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
- ผู้ร่วมศึกษา จำนวน 3 คน

ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้าฝ่ายบริการ หัวหน้าฝ่ายปกครอง

- กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 9 คน
ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 8 คน วิทยากรผู้ให้ความรู้ จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ โดยมีขั้นตอนกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครื่องมือและพัฒนาวិธีการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและการรายงาน

3. กรอบกระบวนการพัฒนาใช้วัฏจักรของการพัฒนาระบบ (System Deveiopment Life Cycle : SDLC) ตามแนวคิดของ Stair (1996) (โกวัฒน์ เทศบุตร, 2550) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การศึกษาระบบ (System Investigation)
- 3.2 การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis)
- 3.3 การออกแบบระบบ (System Design)
- 3.4 การใช้ระบบ (System Implementation)
- 3.5 การดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ (System Review)

4. กรอบกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบนิเทศภายใน ประกอบไปด้วย

- 4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 4.2 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

5. วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1991 : อ้างใน ประวิต เอราวรรณ์, 2545) ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสังเกต
2. แบบบันทึกการประชุม
3. แบบสัมภาษณ์
4. แบบประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

สรุปผล

การดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายใน โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอคำชะอี จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพโดยใช้ กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผลปรากฏ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอคำชะอี จังหวัดขอนแก่น ในวงรอบที่ 1 ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาปรับปรุงระบบนิเทศภายใน และนำระบบที่ได้พัฒนาแล้วไปใช้ในโรงเรียน ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 พบว่า ผู้ร่วมศึกษา ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาระบบนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความและความต้องการ ขั้นตอนการวางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีปัญหาในขั้นตอนการใช้ระบบนิเทศภายใน เนื่องจากผู้นิเทศขาดทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศภายในตามระบบใหม่ที่ออกแบบไว้

คือ ไม่สามารถนำขั้นตอนทั้งหมดมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร ปฏิบัติการนิเทศไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนิเทศ จึงนำไปพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2

2. การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ในวงรอบที่ 2 จากการปฏิบัติในวงรอบที่ 1 ปัญหาที่พบคือ ขั้นตอนการใช้ระบบ ผู้ร่วมศึกษา ยังขาดทักษะในการปฏิบัติการนิเทศภายใน ในบางขั้นตอน มีความไม่คล่องตัวในการทำงาน แผนการปฏิบัติการนิเทศยังไม่เหมาะสมกับช่วงเวลาของผู้ปฏิบัติการนิเทศ ผู้นิเทศขาดความมั่นใจในการนิเทศ ไม่กล้าสะท้อนผลการนิเทศอย่างแท้จริง กลุ่มผู้ร่วมศึกษาจึงนำปัญหามาปรึกษาหารือกัน พร้อมกับได้วางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาโดย การประชุมเชิงปฏิบัติการ อีกครั้ง เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละด้านอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจในระบบที่ตรงกัน และนำระบบมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในทุกขั้นตอน โดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใช้กิจกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินผล การปฏิบัติการนิเทศ ทำให้ผู้นิเทศมีความเข้าใจ และตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศภายใน เมื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในใหม่อีกรอบ โดยยึดกรอบแนวคิดกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน และกรอบการพัฒนาระบบของ Stair จึงได้ระบบนิเทศภายในที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยขั้นตอนในการปฏิบัติการนิเทศภายในรูปแบบใหม่ที่ได้มีดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน ขั้นที่ 2 การประชุมศึกษาปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายใน ขั้นที่ 4 การกำหนดกรอบความคิด ขั้นที่ 5 การวางแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน ซึ่งในขั้นนี้มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศ ให้สอดคล้องกับปฏิทินการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ขั้นที่ 6 การสร้างเครื่องมือในการนิเทศภายใน ขั้นที่ 7 คือขั้นนำไปใช้ ขั้นที่ 8 ประเมินผล เมื่อประเมินผลแล้วต่ำกว่าระดับมากให้ปรับปรุงใหม่ ถ้าได้ระดับมาก

ขึ้นไปดำเนินการต่อในขั้นที่ 9 คือ รายงานผลและนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาระบบนิเทศภายใน พบว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ระบบนิเทศภายในและขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายใน สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ทุกขั้นตอนจนเกิดผลสำเร็จ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศภายในมากขึ้น บุคลากรสามารถจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้นมีความเข้าใจในการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีความเข้าใจในระบบที่ตรงกันและนำระบบมาใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงบรรลุตามความมุ่งหมาย ทุกประการ

อภิปรายผล

การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับ เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคลากร ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศภายใน สามารถนำระบบนิเทศภายในไปใช้ได้ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิด การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่ต้องการในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินิฐ นิติวิสิฐฐากร (2553) พบว่า การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ อย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ และการกำกับติดตามดูแลทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาระบบนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้ปฏิบัติการนิเทศสามารถใช้ระบบนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีคู่มือการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีการใช้กระบวนการนิเทศภายในตามขั้นตอนที่เหมาะสม ทำให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธาตรี มุ่งคู่กลาง (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบนิเทศภายในโรงเรียนเทศบาล 4 อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการกำกับติดตาม ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาาระบบนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนตามกระบวนการนิเทศภายในที่ได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์การนิเทศภายในแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันผู้ร่วมศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้นมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ทันการเปลี่ยนแปลงผู้ร่วมศึกษาสามารถดำเนินการด้วยดี ทำให้ระบบนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำทั้งสองกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาาระบบนิเทศภายในโรงเรียนอื่นต่อไป

จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ในการพัฒนาาระบบนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาาระบบนิเทศภายใน ตามกรอบการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน โดยพัฒนาตามรอบวัฏจักรของการพัฒนาระบบ มีวิทยากรผู้ชำนาญการ มาให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจ กับกลุ่มผู้ร่วมศึกษา มีการประเมินโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการประชุมในการพัฒนาาระบบนิเทศภายใน แล้วสรุปองค์ความรู้ที่ได้หลักการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในระบบนิเทศภายในและมีทักษะในการปฏิบัติการนิเทศภายในตามกรอบการนิเทศ สามารถปฏิบัติงานนิเทศภายในได้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอมีความกระตือรือร้นมีการวางแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับ นิรมล ศิริหาล้า (2553) กล่าวว่า กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการ พัฒนาระบบนิเทศภายใน มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายในทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ ธาตรี มุ่งคู่กลาง (2554) กล่าวว่ากลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาาระบบนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน โรงเรียนมีการนิเทศการเรียนการสอนตามกระบวนการนิเทศภายในที่ได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์การนิเทศภายในแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ผู้ร่วมศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้นมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ทันการเปลี่ยนแปลง

2. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีให้ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน เป็นการกระตุ้น ยั่วยุ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือให้กำลังใจกลุ่มผู้ร่วมศึกษาให้สามารถดำเนินการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับติดตาม กำกับดูแล เป็นการปฏิบัติงานเพื่อให้งานเป็นไปตามแผนและแนวทางปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นกระบวนการ วัด หรือการตรวจสอบ หรือการศึกษา การเปลี่ยนแปลงปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้นในช่วงการดำเนินงานตามโครงการ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรนำหลักการวิจัยปฏิบัติการ กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศกำกับ ติดตาม ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานอื่นๆ ต่อไป

1.2 ครูสามารถนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไปเรียนการสอน

1.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นต้นสังกัด ควรพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้มีระบบ นิเทศที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาสร้าง เครือข่ายการนิเทศให้เกิดขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาที่มีความคล้ายคลึงกัน และพัฒนากระบวนการนิเทศ แบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศโดยใช้ การวิจัยปฏิบัติการร่วมกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อขยายผลต่อไป

2.2 ควรศึกษารูปแบบ วิธีการ กลวิธีการ นิเทศภายในให้มีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ต่อ ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน

2.3 ควรสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานทำ วิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรในด้านอื่นๆ

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

4. บุญชม ศรีสะอาด. (2552). การวิจัยเกี่ยวกับการ บริหารการศึกษา, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

5. ประวิต เอราวรรณ์. (2545). การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ยูแพคอินเตอร์.

6. รายงานการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2555 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

7. สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา แห่งชาติ. (2543). การนิเทศ 100%. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การ ศาสนา.

8. อภินิษฐ์ นิตวิสิฐฐากร.(2553).การพัฒนาาระบบนิเทศ ภายในโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก เทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

9. เอกสารรายงาน. (2557). การประชุมวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนพระธาตุขามแก่น พิทยาลัย วันที่ 1-2 เมษายน 2557 ณ เขื่อนจุฬาภรณ์ จังหวัดชัยภูมิ.

เอกสารอ้างอิง

1. โกวัฒน์ เทศบุตร.(2550).การวิเคราะห์และพัฒนาระบบงานในสถานศึกษา. เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 501703 : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2. ธาตรี มุ่งคู่กลาง.(2554).การพัฒนาาระบบนิเทศ ภายในโรงเรียนเทศบาล 4 (อมร สะ เพียงชัยอุทิศ) อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้า อิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

3. นิรมล ศิริห้ำ. (2553). การพัฒนาระบบนิเทศ ภายในโรงเรียนเทศบาลหนองแวงประชาอุปถัมภ์ กองการศึกษาเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต